

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/50707,Uroczystosc-wreczenia-Krzyzy-Wolnosci-i-Solidarnosci-dzialaczom-opozycji-antekom.html>
05.05.2024, 05:34

Uroczystość wręczenia Krzyży Wolności i Solidarności działaczom opozycji antykomunistycznej - Rzeszów, 20 kwietnia 2018

Za zasługi na rzecz niepodległości i suwerenności Polski oraz respektowania praw człowieka w PRL, Prezydent RP nadał odznaczenia działaczom opozycji antykomunistycznej lat 1956-1989.

W Rzeszowie odbyła się uroczystość wręczenia odznaczeń Krzyż Wolności i Solidarności zasłużonym działaczom opozycji antykomunistycznej z lat 1956–1989. W imieniu prezydenta Andrzeja Dudy odznaczenia wręczył wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej Jan Baster. W uroczystości wzięli udział posłowie na Sejm RP Wojciech Buczak i Mieczysław Miazga, Wicewojewoda Podkarpacki – Lucyna Podhalicz, Członek Zarządu Województwa Podkarpackiego – Piotr Pilch, Przewodniczący Zarządu Regionu Rzeszowskiego NSZZ „Solidarność” w Rzeszowie – Roman Jakim, Przewodniczący Zarządu Regionu Ziemia Przemyska NSZZ „Solidarność” – Szymon Wawrzyszko, Przewodniczący Stowarzyszenia Osób Represjonowanych w Stanie Wojennym Oddział Wojewódzki w Jarosławiu – Jerzy Czekalski, członkowie Wojewódzkiej Rady Konsultacyjnej do Spraw Działaczy Opozycji Antykomunistycznej i Osób Represjonowanych z Powodów Politycznych na czele z Marianem Krztoniem, o. Marian Wachowicz z Sanktuarium Matki Bożej Rzeszowskiej, dyrektor Radia Fara ks. Andrzej Bienia, przedstawiciele organizacji kombatanckich, związków i stowarzyszeń, rodziny i przyjaciele odznaczonych.

[Krzyż Wolności i Solidarności](#) został ustanowiony przez parlament Rzeczypospolitej Polskiej 5 sierpnia 2010 r., równocześnie z aktem restytucji Krzyża Niepodległości, do którego chlubnych tradycji nawiązuje. Po raz pierwszy przyznano go w czerwcu 2011 r. przy okazji obchodów 35. rocznicy protestów społecznych w Radomiu. Krzyż nadawany jest przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, działaczom opozycji wobec dyktatury komunistycznej, za działalność na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowanie praw człowieka w PRL.

Biogramy osób odznaczonych Krzyżem Wolności i Solidarności podczas uroczystości w Rzeszowie:

- **Maciej Stanisław Kędzior** - Jako uczeń LO w Przemysłu kolportował ulotki, pomagał ukrywającym się działaczom NSZZ "Solidarność" oraz przysyłał grypsy z Ośrodka Odosobnienia w Nowym Łupkowie. Jako student UJ był drukarzem i kolporterem pism i innych materiałów Liberalno-Demokratycznej Partii "Niepodległość". Po zatrzymaniu 20.12.1985 r. w Krakowie, był aresztowany i przebywał w areszcie w Jarosławiu i Zakładzie Karnym w Przemysłu. Został zwolniony na mocy amnestii 27.03.1986 r.
- **Andrzej Wojciech Kuźniar** - Od 1975 r. pracował w WSK PZL Rzeszów. W 1980 r. był przewodniczącym Komitetu Strajkowego w WSK PZL - Rzeszów. Od września 1980 był etatowym członkiem Prezydium MKZ, a następnie MKR NSZZ "Solidarność". Na przełomie lat 1980/81 brał udział w strajkach ustrzycko-rzeszowskich oraz współorganizował koła NSZZ Rolników Solidarność Wiejska. Od 13.12. 1981 r. internowany w Ośrodku Odosobnienia w Ławie i Załężu. W 1982 r. zwolniony z pracy. 26. 06. 1984 r. został zatrzymany przez SB pod zarzutem kolportażu nielegalnych wydawnictw w Wysokiej Łańcuckiej.
- **Janusz Wiesław Majka** - W 1982 r. będąc uczniem piątej klasy w Państwowym Liceum Plastycznym w Rzeszowie 05.03.1982 r. został zatrzymany za sporządzenie

wraz z kolegami w Sędziszowie napisów o: „treści antypaństwowej”. Zwolniony z aresztu dnia 07.04.1982 r. Wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Rzeszowie z 11.06.1982 r. skazany został na 1 rok i 6 miesięcy pozbawienia wolności z zawieszeniem na okres lat czterech oraz 20 000 zł grzywny i dozór kuratora sądowego.

- **Krystyna Olszewska** - Jako uczennica Liceum Ogólnokształcącego w Jaśle tuż po wprowadzeniu stanu wojennego brała udział w kolportażu na terenie Jasła "antypaństwowych ulotek". Wyrokiem z dn. 02.04.1982 r. skazana na 1 rok więzienia z warunkowym zawieszeniem kary na 3 lata. Uniewinniona wyrokiem Sądu Najwyższego z dn. 16.06.1992 r. W okresie 1982 do 1989 współpracowała z podziemnymi strukturami NSZZ „Solidarność” w Jaśle, a podczas studiów na KUL z podziemnym NZS.
- **Tadeusz Pamuła** - Pracował w przedsiębiorstwie "Mostostal" w Stalowej Woli. Od 1983 r. zajmował się kolportażem wydawnictw podziemnych. W dniu 13. 06.1984 r. został tymczasowo aresztowany w związku z działalnością w konspiracyjnych strukturach NSZZ "Solidarność". Był przetrzymywany w aresztach śledczych w Sandomierzu oraz Załężu k. Rzeszowa. 28. 07. 1984 r. został zwolniony na mocy amnestii. Do 1988 r. był inwigilowany przez SB.
- **Maria Podolec** - Od 1971 roku pracowała w ZPD „Jarlan” w Jarosławiu. Po wprowadzeniu stanu wojennego podjęła działalność w ramach zdelegalizowanego związku NSZZ „Solidarność”. Uczestniczyła w kolportażu wydawnictw podziemnych. W 1982 r. podejrzewana była o przechowywanie części matryc skradzionych z magazynu w Hucie Szkła w Jarosławiu. SB dokonała przeszukania jej mieszkania, a ona sama została zatrzymana. W związku z prowadzoną działalnością była inwigilowana przez SB w latach 1982 do 1987.
- **Bogusław Antoni Szylar** - W dniu 3 maja 1984 r. po zakończeniu mszy w Kościele Farnym w Rzeszowie wziął aktywny udział w nielegalnej manifestacji zorganizowanej przez NSZZ „Solidarność”. W tym samym dniu został zatrzymany, a następnie tymczasowo aresztowany. W dniu 10 maja 1984 r. został przewieziony do Aresztu Śledczego w Załężu, gdzie przebywał do zwolnienia 24 lipca 1984 r. (na podstawie ogłoszonej amnestii). Posiadał zastrzeżenie wyjazdu do wszystkich krajów świata w okresie od 1984 do 1986 r.
- **Stanisław Wąsacz** - Jako uczeń III kl. Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Rzeszowie brał udział w nielegalnej demonstracji w dniu 31.08.1982 r., po której został zatrzymany i pobity. Był zastraszany i wielokrotnie przesłuchiwany przez funkcjonariuszy SB. W okresie od września 1982 r. do listopada 1986 r. był członkiem podziemnych struktur NSZZ „Solidarność” w miejscu pracy - Zakładzie Wykonawstwa Sieci Elektrycznych w Rzeszowie.

Pośmiertnie:

- **Stanisław Antoni Kubas (1951-2014)** - Pracował w Hucie Szkła w Jarosławiu,

gdzie działał w NSZZ "Solidarność". Po 13.12.1981 r. kontynuował działalność związkową. Kolportował m.in. antyrządowe ulotki oraz współpracował z Tymczasową Komisją Koordynacyjną NSZZ "Solidarność" w Jarosławiu. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Jarosławiu z 11.02.1983 r. został skazany na 2 lata więzienia w zawieszeniu na 4 lata za włamanie w czerwcu 1982 r. do magazynu w HSO „Jarosław” celem zdobycia materiałów biurowych dla podziemnej działalności wydawniczej.

- **Andrzej Tadeusz Mazurkiewicz (1963 - 2008)** - Po 13.12.1981 r. był członkiem lokalnej jarosławskiej organizacji podziemnej Polska Młodzież Walcząca. W 1985 założyciel nieformalnej grupy KPN w Jarosławiu, 1986-1988 szef Okręgu Rzeszowsko-Przemyskiego KPN; jako szef struktur KPN współpracownik RKW „S” w Rzeszowie i Solidarności Walczącej. W latach 1988-1989 szef Obszaru Rzeszowsko-Przemyskiego KPN, a od 1988 członek Rady Politycznej KPN.
- **Abp Ignacy Tokarczuk (1918-2012)** - Od 1965 biskup ordynariusz przemyski. Popierał inicjatywy obywatelskie domagające się respektowania praw człowieka, wspierał opozycję demokratyczną. Po 13.12.1981 r. zaangażowany w pomoc dla „S”, wspierał kapłanów represjonowanych przez władze. Na Wielkanoc 1982 r. odwiedził internowanych w więzieniu w Nowym Łupkowie. Udzielał wsparcia KIK i inicjatywom katolickim związanym z organizacją niezależnej kultury i oświaty. Wspierał działalność wydawniczą poza cenzurą oraz działalność Duszpasterstw Rolników i Ludzi Pracy. Przeciwko biskupowi prowadzono organizowane przez SB akcje mające na celu jego dyskredytację.

Fot. Igor Witowicz (IPN Rzeszów)